

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

GÜLSEREN GÜRDAL VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2013/1115)

Karar Tarihi: 5/12/2013

Başvuru Numarası : 2013/1115
Karar Tarihi : 5/12/2013

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Serruh KALELİ
Üyeler : Mehmet ERTEN
Zehra Ayla PERKTAŞ
Burhan ÜSTÜN
Zühtü ARSLAN
Raportör : Şebnem NEBİOĞLU ÖNER
Başvurucular :Gülseren Gürdal
Raziye Orçun
Fatma İnce
Elif Orçun
Cevriye Alparslan
Mehmet Ali Yalçın
Iraz Uzun
Habibe Yalçın
Turgut Isbaha
Meryem Işık
Meryem Yılmaz
Rukiye KOÇ
Gülhan Koç
İlyas Uysal
Ali Şimşek
İlyas Yalçın
Efrayim Köse
Mehmet Koç
Muhterem Şengül

Başvuru Numarası : 2013/1115
Karar Tarihi : 5/12/2013

Hürüye Isbaha
Ümmü Deliktaş
Havva Yalçın
Enver Köse
Havva Köse
Ganimet Uysal
Ahmet Yalçın
Fatma Demir
İbrahim Şimşek
Mehmet Isbaha
Osman Uysal
Dilek Koç
İbrahim Yalçın
Havva Serbest
Ata Şimşek
Ayşe Güler
Melek Özdil
Cennet Şimşek
Fatma Korkmaz
Fatma Şengül
Musa Ali Yılmaz
Emine Orçun
Hatice İnce
Kadir Isbaha
Mehmet Yalçın
Emine Andaç
Ahmet Ali Isbaha
Vekili : Av. Erhan Bora

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucular 1960 yılında açılan hukuk davasının henüz temyiz aşamasında bulunup sonuçlanmamış olması nedeniyle adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürerek, ihlalin tespitiyle uğradıkları manevi zararın tazminine karar verilmesini talep etmişlerdir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular, muhtelif tarihlerde Anayasa Mahkemesi'ne doğrudan yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede başvuruların Komisyona sunulmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Komisyonlarca, Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 33. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca, kabul edilebilirlik incelemesi Bölüm tarafından yapılmak üzere, dosyaların Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm tarafından 4/10/2013 tarihinde, başvurucularca makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiği iddiasına konu edilen yargılamanın aynı dava dosyasına ilişkin olduğu anlaşıldığından, 2013/1116, 2013/1117, 2013/1118, 2013/1119, 2013/1120, 2013/1121, 2013/2930, 2013/2931, 2013/2932, 2013/2933, 2013/2934, 2013/2935, 2013/2936, 2013/2937, 2013/2938, 2013/2939, 2013/3094, 2013/3095, 2013/3096, 2013/3097, 2013/3098, 2013/3099, 2013/3100, 2013/3101, 2013/3103, 2013/3105, 2013/3272, 2013/3273, 2013/3274, 2013/3275, 2013/3276, 2013/3277, 2013/3278, 2013/3279, 2013/3280, 2013/4139, 2013/4140, 2013/4142, 2013/4143, 2013/4144, 2013/4145, 2013/4146, 2013/4147, 2013/4148, 2013/4150 numaralı dosyaların, 2013/1115 başvuru numaralı dosya ile birleştirilerek incelenmesine karar verilmiştir.

5. Bölüm tarafından 10/10/2013 tarihinde yapılan toplantıda, Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına ve bir örneğinin görüş için Adalet Bakanlığına gönderilmesine karar verilmiştir.

6. Adalet Bakanlığının 14/6/2013 tarihli görüş yazısı dosyaya sunulmuş ve 25/6/2013 tarihinde başvurucular vekiline tebliğ edilmiş olup, başvurucular tarafından Adalet Bakanlığı görüşüne karşı beyanda bulunulmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvuru dilekçesindeki ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Mersin ili Mut ilçesi Fakırca Köyü Bük mevkiinde kain 31 ve 32 parsel sayılı taşınmazlara ilişkin olarak başvurucuların murisi tarafından 23/3/1960 havale tarihli dilekçe ile el atmanın önlenmesi ve tazminat davası açılmıştır.

9. İlgili yargı çevresinde Kadastro Mahkemesi kurulması nedeniyle Mut Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 30/12/1975 tarih ve E.1960/114, K.1975/362 görevsizlik kararı üzerine dosyanın Mut Kadastro Mahkemesinin E.1976/46 sırasına kaydı yapılmış, Kadastro Mahkemesi tarafından yapılan yargılama sonucunda verilen 23/6/1981 tarihli karar Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 27/9/1983 tarih ve E.1983/9133, K.1983/13506 sayılı ilamı ile bozulmuştur.

10. Mut Kadastro Mahkemesince bozma ilamına uyularak yapılan yargılama neticesinde verilen 31/2/2002 tarih ve E.1984/19, K.2002/9 sayılı karar, Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 30/3/2004 tarih ve E.2004/575, K.2004/1189 sayılı ilamı ile ikinci defa bozulmuştur.

11. Mut Kadastro Mahkemesince ikinci bozma ilamına uyularak yapılan yargılama neticesinde verilen 18/5/2012 tarih ve E.2006/137, K.2012/171 sayılı karar temyiz edilmiş olup, dosya 6/11/2013 tarihinde Yargıtay 16. Hukuk Dairesi Başkanlığına gönderilmiş olmakla, dava halen temyiz mercii önünde derdesttir.

B. İlgili Hukuk

12. 12/1/2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "*Usul ekonomisi ilkesi*" kenar başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"Hâkim, yargılamanın makul süre içinde ve düzenli bir biçimde yürütülmesini ve gereksiz gider yapılmamasını sağlamakla yükümlüdür."

13. 21/6/1987 tarih ve 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun "*Genel olarak görev*" kenar başlıklı 25. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kadastro mahkemesi; taşınmaz mal mülkiyetine ve sınırlı ayni haklara, tapuya tescil veya şerh edilecek veyahut beyanlar hanesinde gösterilecek sair haklara, sınır ve ölçü uyumsuzluklarına, kadastroya ve tapu sicilini ilgilendiren benzeri davalara ve özel kanunlarca kendisine verilen işlere bakar; Kadastroya veya kadastro ile ilgili verasete ait uyumsuzlukları çözümleyebileceği gibi, istek üzerine veraset belgesi de verebilir."

14. 3402 sayılı Kanun'un "*Kadastro davalarında usul*" kenar başlıklı 28. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kadastro hakimi, askı süresi içinde açılacak davalar ve kadastro müdürü tarafından mahkemeye tevdi olunacak taşınmaz mallara ait kadastro tutanakları ve mahalli hukuk mahkemelerinden devredilen işler hakkında dava dosyası açar. İlgililerin başvurusunu beklemeksizin kadastro tutanakları ile uyumsuzluğun çözümlenmesine etkili olabilecek kayıt ve diğer bilgileri ilgili dairelerden getirtir. Hakim, duruşma gününü taraflara Tebligat Kanunu hükümlerine göre resen tebliğ eder."

15. 3402 sayılı Kanun'un "*Yargılama usulü*" kenar başlıklı 29. maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları şöyledir:

"Kadastro mahkemesinde gelmeyen tarafın yokluğunda duruşma yapılır. Taraflardan hiç biri gelmez ise dosya işlemde kaldırılmaz. Hakim, toplanması mümkün olan delilleri inceler ve 30 uncu madde hükmünce işi karara bağlar.

...

Bu Kanunun tatbikinde ayrıca açıklık bulunmayan hallerde basit yargılama usulü uygulanır.

Kadastro mahkemeleri adli tatile tabi değildir."

16. 3402 sayılı Kanun'un "*Deliller ve hakimin takdiri*" kenar başlıklı 30. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"Kadastro tutanaklarında beyanlarına başvuru alan kişiler, bu beyanlarına gerekçe gösterilerek itiraz edilmedikçe, yeniden dinlenmezler. Ancak hakim, kadastro tutanağındaki

beyanla, duruşma sırasında topladığı deliller arasında çelişki görürse, bunu gidermek için tutanakta beyanlarına başvuru kimseleri tanık sıfatıyla yeniden dinleyebilir.

Kadastro komisyonlarından gönderilen tutanaklar ile mahalli mahkemelerden devredilen dosyaların muhtevassından malik tespiti yapılamadığı veya dava açan mirasçının dışında başka mirasçıların da bulunduğu anlaşıldığı takdirde, hakim resen lüzum gördüğü diğer delilleri toplayarak taşınmaz malın kimin adına tescil edileceğine karar vermekle yükümlüdür. Taşınmaz malın ölü bir şahsa ait olduğu anlaşılır ve mirasçıları da tespit edilemezse, ölü olduğu yazılmak suretiyle o şahsın adına tescil kararı verilir.”

17. 3402 sayılı Kanun'un “Kararların tebliği, kanun yollarına başvurma ve ilamların infazı” kenar başlıklı 32. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Kadastro mahkemesi kararları Tebligat Kanunu hükümlerine göre resen taraflara tebliğ olunur.”

18. 3402 sayılı Kanun'un “Yargılama giderleri, kadastro harcı ve tahakkuku” kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi şöyledir:

“Bu Kanun gereğince resen yapılması gereken soruşturma ve tebligat işlemleri için zaruri giderler, ileride haksız çıkacak taraftan alınmak üzere bütçeye konulan ödenekten karşılanır.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Mahkemenin 5/15/2013 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuru numaralı 2013/1115 bireysel başvuruları incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları

20. Başvurucular, murislerinden intikal eden taşınmaza ilişkin olarak Mut Kadastro Mahkemesinin E.2006/137 sayılı dosyasında yürütülen yargılamanın elli üç yıldır devam ettiğini ve taşınmazın mülkiyetine sahip olunup olunamayacağına ilişkin belirsizlik duygusuyla yaşamak durumunda kaldıklarını, bu kapsamda yargılamanın makul sürede tamamlanmayarak Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan makul sürede yargılama haklarının ihlal edildiğini iddia etmişlerdir.

B. Değerlendirme

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

a. Başvurucular Hürüye Isbaha ve Hatice İnce Yönünden

21. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

“Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.”

22. 30/11/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un, “Bireysel başvuru hakkı” kenar başlıklı 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye’nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir.”

23. 6216 sayılı Kanun’un, “Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar” kenar başlıklı 46. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Bireysel başvuru ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel, kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından yapılabilir.”

24. Anayasa’nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun’un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca, Anayasa’da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve buna ek Türkiye’nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiğini iddia eden herkese Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapma hakkı tanınmıştır. Ancak, 6216 sayılı Kanun’un 46. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince, sadece ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından bireysel başvuruda bulunulabilecektir.

25. Anayasa ve 6216 sayılı Kanun’un anılan hükümleri gözetildiğinde, bireysel başvuruda bulunacakların, başvuru konusu yaptığı kamu gücü işlemi, eylemi ya da ihmali nedeniyle ya kişisel olarak doğrudan etkilenmiş olması ya da başvurucu ile doğrudan mağdur arasında şahsi ve özel bir bağ bulunması gerekir (Başvuru No:2012/95, 25/12/2012, § 21).

26. Başvurucular Hürüye Isbaha ve Hatice İnce tarafından, başvuruya konu Mut Kadastro Mahkemesinin E.2006/137 sayılı dosyasında yürütülen yargılamanın murislerinden intikalen takip etmekte oldukları bir yargılama olduğu beyan edilerek, makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiği ileri sürülmektedir. Başvuruculardan Hürüye Isbaha’nın Mut Kadastro Mahkemesinin E.2006/137 sayılı dosyası kapsamında tanzim edilen gerekçeli kararın on üçüncü sırasında davacı olarak gösterilen Ali Isbaha’nın kızı olduğu ve bu rabitanın başvuru formuna ekli nüfus cüzdan sureti ile tevsik edildiği belirtilmekle beraber Hürüye Isbaha’nın, E.2006/137 sayılı dosya davacısı Ali Isbaha’nın başvuru dosyası kapsamında yer alan veraset ilamında mirasçılar hanesinde yer almadığı ve dosyaya sunulan nüfus kayıt örneğinin baba hanesinde Ali isminin yer almasına rağmen kızlık soyadı hanesinin Tufan olarak tanzim edildiği, ayrıca yargılama evrakı kapsamında da belirtilen başvurucunun kimlik bilgisine ve taraf kaydına rastlanılmadığı gibi, başvurucu tarafından iddia edilen mirasçılık rabitasını tevsik edecek başka herhangi bir kayıt da ibraz edilmediği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde başvuruculardan Hatice İnce’nin Mut Kadastro Mahkemesinin E.2006/137 sayılı dosyası kapsamında tanzim edilen gerekçeli kararın yedinci sırasında davacı olarak gösterilen Fatma Şimşek’in kızı olduğu ve bu ilişkinin başvuru formuna ekli nüfus cüzdan sureti ile tevsik edildiği belirtilmekle beraber, ilgili dosya davacısı Fatma Şimşek’in başvuru dosyası kapsamında yer alan veraset ilamında Hatice İnce’nin, mirasçılar hanesinde yer almadığı ve dosyaya sunulan nüfus kayıt örneğinin anne adı hanesinde başvurucunun iddiasına aykırı olarak Havva isminin yer aldığı, ayrıca yargılama evrakı kapsamında da belirtilen başvurucunun kimlik bilgisine ve taraf kaydına rastlanılmadığı gibi, başvurucu tarafından iddia edilen mirasçılık rabitasını tevsik edecek başka herhangi bir kayıt da ibraz edilmediği görülmektedir.

27. Açıklanan nedenlerle, makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri süren başvurucuların, başvuru konusu yargılama dosyasında taraf veya müdahil sıfatı bulunmadığı, bu açıdan başvuruya konu yapılan yargılama faaliyeti nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkının doğrudan etkilenmediği anlaşıldığından, başvurucular Hürüye Isbaha ve

Hatice İnce'nin başvurusunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “*kışı bakımından yetkisizlik*” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Diğer Başvurucular Yönünden

28. Başvurucular, somut başvuruya ilişkin olarak ilk derece mahkemesince yapılan yargılamayı sonlandırır nitelikte bir karar mevcut olmadığını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında da belirtildiği üzere makul sürede yargılama yapılmaması iddiasına dayanan başvurular açısından başvuru yollarının tüketilmesi şartının aranmayacağını, zira başvurunun esasen yargılamanın nihayete ulaştırılmaması nedenine dayandığını belirtmişlerdir.

29. Adalet Bakanlığı görüş yazısında, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruları inceleme hususunda zaman bakımından yetkisinin 23/9/2012 tarihinden sonra kesinleşen nihai işlem ve eylemlere ilişkin başvuruları kapsadığı belirtilerek, Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisinin başlangıç tarihine kadar başvuruya konu yargılamanın yaklaşık elli iki yıldır devam etmekte olduğunun ve halen kanun yolu mahkemesi önünde derdest olduğunun kabul edilebilirlik incelemesinde nazara alınması gerektiği bildirilmiştir.

30. 6216 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinin (8) numaralı fıkrası şöyledir:

“Mahkeme, 23/9/2012 tarihinden sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılacak bireysel başvuruları inceler.”

31. Anılan hüküm uyarınca Anayasa Mahkemesinin yetkisinin zaman bakımından başlangıcı 23/9/2012 tarihi olup, Mahkemenin yetkisinin geriye yürür şekilde uygulanmaması hukuk güvenliği ilkesinin bir gereğidir. Bu nedenle Mahkeme, ancak bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvuruları inceleyebilecektir.

32. Başvuru konusu dava, Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisinin başlama tarihi olan 23/9/2012'den önce açılmış olup, başvuru tarihi itibarıyla derdest olduğu anlaşılınca, başvurunun incelenmesi Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi dâhilindedir.

33. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

“Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.”

34. 6216 sayılı Kanun'un “*Bireysel başvuru hakkı*” kenar başlıklı 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“İhlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmemiş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir.”

35. Belirtilen hükümler uyarınca, bireysel başvuruda bulunulmadan önce, ihlal iddiasının dayanağı olan işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmemiş olan idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerekmektedir. (B. No: 2012/1027, 12/2/2013, § 19, 20; B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 26). Ancak, başvuru yollarının tüketilmesi ilkesinin mutlak şekilde uygulanması temel hak ve özgürlüklerin etkin kullanımını ve korunmasını engelleyecek olup, devam eden yargılamalara ilişkin makul sürede yargılanma

hakkının ihlal edildiği iddiaları yönünden başvuru yollarının tüketilmesi şartının aranması, makul sürede yargılama yapma yükümlülüğüne aykırı davranılması nedeniyle meydana gelen sonuçları ortadan kaldırmayacağından, bu durum başvuru yollarının tüketilmesi kuralının istisnalarından birini teşkil etmektedir. Makul sürede yargılama yapma yükümlülüğünün yerine getirilmediği iddiasını içeren başvurular açısından, yalnızca yargılama faaliyetinin makul sürede gerçekleştirilmesini temin eden, bir başka ifade ile yargılamanın uzamasını önleyici etkiye sahip olan veya yargılamanın makul sürede yapılmaması sonucunda oluşan zararları tespit ve tazmin edici nitelik taşıyan bir idari veya yargısal başvuru yolunun var olması halinde, bireysel başvuruda bulunulmadan önce bu başvuru yolunun tüketilmesi şartı aranacaktır. Ancak hukuk sistemimizde, belirtilen etkiye sahip etkin bir başvuru yolu bulunmadığı anlaşıldığından, başvuru kanun yollarının tüketilmesi yönünden kabul edilebilir niteliktedir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 27, 28).

36. Açıklanan nedenlerle, açıkça dayanaktan yoksun olmayan ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmayan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas İnceleme

37. Başvurucular, murislerinden intikal eden taşınmaza ilişkin olarak Mut Kadastro Mahkemesinin 2006/137 esas sayılı dosyasında yürütülen yargılamanın elli üç yıldır devam ettiğini ve taşınmazın mülkiyetine sahip olunup olunamayacağına ilişkin belirsizlik duygusuyla yaşamak durumunda kaldıklarını, bu kapsamda yargılamanın makul sürede tamamlanmayarak Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan makul sürede yargılama haklarının ihlal edildiğini iddia etmişlerdir.

38. Adalet Bakanlığı görüş yazısında, makul süreye ilişkin değerlendirmede Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisinin başlangıç tarihi olan 23/9/2012'den sonraki sürenin nazara alınması, ancak bu tarihten önceki yargılama süresinin de sürenin makul olma niteliği değerlendirilirken AİHM içtihadına paralel olacak şekilde göz önünde bulundurulması ve sürenin makul olup olmadığı hususunda AİHM tarafından geliştirilen kriterler de dikkate alınmak suretiyle, başvuruya konu elli üç yılı aşkın yargılama süresinin makul olup olmadığının tespit edilmesi yönünde beyanda bulunulduğu anlaşılmıştır.

39. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası hükümlerine göre, Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurunun esasının incelenebilmesi için, kamu gücü tarafından müdahale edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Sözleşme ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerinin kapsamına da girmesi gerekir. Bir başka ifadeyle, Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi mümkün değildir (B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18)

40. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

41. Anayasa'nın "*Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması*" kenar başlıklı 141. maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

"Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir."

42. Sözleşme'nin "Adil yargılanma hakkı" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir."

43. Sözleşme metni ile AİHM kararlarından ortaya çıkan ve adil yargılanma hakkının somut görünümüleri olan alt ilke ve haklar, esasen Anayasa'nın 36. maddesinde yer verilen adil yargılanma hakkının da unsurlarıdır. Anayasa Mahkemesi de Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı bir çok kararında, ilgili hükmü Sözleşme'nin 6. maddesi ve AİHM içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle, gerek Sözleşme'nin lafzi içeriğinde yer alan gerek AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen ilke ve haklara, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında yer vermektedir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 38).

44. Somut başvurunun dayanağını oluşturan makul sürede yargılanma hakkı da yukarıda belirtilen ilkeler uyarınca adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil olup, ayrıca davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının yargının görevi olduğunu belirten Anayasa'nın 141. maddesinin de, Anayasa'nın bütünselliği ilkesi gereği, makul sürede yargılanma hakkının değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gerektiği açıktır.

45. Makul sürede yargılanma hakkının amacı, tarafların uzun süren yargılama faaliyeti nedeniyle maruz kalacakları maddi ve manevi baskı ile sıkıntılardan korunması olup, hukuki uyuşmazlığın çözümünde gerekli özenin gösterilmesi gereği de yargılama faaliyetinde göz ardı edilemeyeceğinden, yargılama süresinin makul olup olmadığının her bir başvuru açısından münferiden değerlendirilmesi gerekir (B. No:2012/13, 2/7/2013, § 40).

46. Davanın karmaşıklığı, yargılamanın kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuruçunun davanın hızla sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar, bir davanın süresinin makul olup olmadığının tespitinde göz önünde bulundurulması gereken kriterlerdir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 41-45).

47. Ancak, belirtilen kriterlerden hiçbiri makul süre değerlendirmesinde tek başına belirleyici değildir. Yargılama sürecindeki tüm gecikme periyotlarının ayrı ayrı tespiti ile bu kriterlerin toplam etkisi değerlendirilmek suretiyle, hangi unsurun yargılamanın gecikmesi açısından daha etkili olduğu saptanmalıdır (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 46).

48. Yargılama faaliyetinin makul sürede gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması için, öncelikle uyuşmazlığın türüne göre değişebilen, başlangıç ve bitiş tarihlerinin belirlenmesi gereklidir.

49. Anayasa'nın 36. maddesi ve Sözleşme'nin 6. maddesi uyarınca, medeni hak ve yükümlülüklerle ilişkin uyuşmazlıkların makul sürede karara bağlanması gerekmektedir. Başvuru konusu olayda, iki adet taşınmaz hakkında genel yetkili mahkemelerde açılan müdahalenin menî davasının kadastro tespit çalışmaları nedeniyle kadastro mahkemesine devredildiği görülmekle, 3402 sayılı Kanun ve 6100 sayılı Kanun'da yer alan usul hükümlerine göre yürütülen somut yargılama faaliyetinin, medeni hak ve yükümlülükleri konu alan bir yargılama olduğunda kuşku yoktur (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 49).

50. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin makul süre değerlendirmesinde, sürenin başlangıcı kural olarak, uyuşmazlığı karara bağlayacak yargılama sürecinin işletilmeye başlandığı, başka bir deyişle davanın ikame edildiği tarih olup, bu tarih somut başvuru açısından 23/3/1960 tarihidir.

51. Başvuruya konu dava, başvuruların miras bırakanlarından intikalle takip etmekte oldukları bir uyuşmazlık olup, bu yönüyle makul süre değerlendirmesi bakımından dikkate alınacak sürenin başlangıç anı, mirasçıların yargılamaya katıldıkları an değil, somut olayda muris açısından değerlendirmeye esas alınan sürenin başlangıç anıdır (benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Cocchiarella/İtalya*, B. No: 64886/01, 29/3/2006, § 113; *Namlı ve Diğerleri/Türkiye*, B. No: 51963/99, 23/5/2007, § 17-19; *M. Ö./Türkiye*, B. No:21136/95, 19/5/2005, § 25).

52. Davanın ikame edildiği tarih ile Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruların incelenmesi hususundaki zaman bakımından yetkisinin başladığı tarih farklı olabilmekte beraber, Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisini belirleyen hükümlerin, olay ve olguların meydana geldiği tarihi değil, hak ihlali oluşturan işlem ve eylemlere karşı başvurulabilecek kanun yollarının tüketildiği, yani işlem veya kararın kesinleştiği tarihi esas aldığı görülmektedir. Dolayısıyla, bir hak ihlali iddiasının Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi kapsamına girip girmediği noktasında dikkat edilecek husus, başvuruya konu işlem veya eylemin meydana geliş tarihi değil, bu işlem veya eyleme karşı müracaat edilen kanun yollarından sonra verilen kararın kesinleşme tarihidir. Bu çerçevede 23/9/2012 tarihinden önce açılmış ve bu tarih itibarıyla derdest olan davalarla ilgili olarak yapılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasını konu alan şikayetlerde dikkate alınacak süre, belirtilen tarihten sonra geçen süre değil, uyuşmazlığın başlangıç tarihinden itibaren geçen süredir. Dolayısıyla, 23/9/2012 tarihinde derdest olmak şartıyla uyuşmazlığın başladığı tarihten, sona erdiği veya halen devam ediyorsa Anayasa Mahkemesi'nin başvuruyu karara bağladığı tarihe kadar geçen süre dikkate alınacaktır. Başvuru konusu yargılamanın, Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisinin başlangıcını teşkil eden 23/9/2012 tarihinden önce başlamış olduğu, başvuru tarihi itibarıyla yaklaşık elli üç yıllık bir süredir devam ettiği ve belirtilen tarih itibarıyla halen derdest olduğu anlaşılacakla, somut başvuruya ilişkin olarak yapılacak makul süre değerlendirmesinde dikkate alınacak sürenin başlangıcı, davanın ikame edildiği tarih olan 23/3/1960 tarihidir (B. No: 2012/13, § 51, 2/7/2013).

53. Sürenin bitiş tarihi ise, çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde yargılamanın sona erme tarihidir. Ancak devam eden yargılamalara ilişkin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasını içeren başvuruların yargılama faaliyetinin devamı sırasında da yapılabilmesi olanağı bulunduğundan, değerlendirmeye esas alınacak sürenin bitiş anı bireysel başvurunun karara bağlandığı tarihtir (B. No: 2012/13, § 52, 2/7/2013).

54. Başvuruya konu yargılama sürecinin incelenmesinde, yargılamanın konusunun başlangıçta iki adet taşınmaza ilişkin müdahalenin menı ve kesilmek suretiyle müdahale edilen ağaç bedellerinin tazmini talebine ilişkin olduğu, Mut Asliye Hukuk Mahkemesinin E.1960/114 sırasına kaydı yapılan davanın 23/3/1960 tarihli tensip zaptı sonrasında yetmiş aşkın duruşma yapıldığı, yargılama sürecinde müteaddit defa müzekkere masraflarının ikmalı ve muhtelif konularda beyanda bulunulması hususunda taraflara kesin olmayan nitelikte süreler verildiği, birçok defa dosyanın kapsamlı olmasından bahisle tetkike alındığı ve on beş yılı aşkın süre hükme bağlanmayan yargılamanın 4/11/1975 tarihli celsesinde taraf vekillerince dava konusu taşınmazlara ilişkin kadastro tespit tutanağı düzenlendiğinin beyan edilmesi üzerine, belirtilen hususun tetkiki sonrasında Mahkemenin 30/12/1975 tarih ve

E.1960/114, K.1975/362 sayılı kararıyla Kadastro Mahkemesi lehine görevsizlik kararı verildiği anlaşılmaktadır.

55. Görevsizlik kararı sonrasında Mut Tapulama Mahkemesinin E.1976/46 sırasına kaydı yapılan dosyaya ilişkin olarak 1/7/1976 tarihinde tanzim edilen tensip zaptı sonrasında otuz yedi duruşma yapıldığı, belirtilen esas üzerinde yürütülen yargılama sürecinde ilgili yargılama evrakının çeşitli kurumlardan kısım kısım talep edildiği, taraf vekili mazeretlerinin müteaddit defa kabul edilerek yargılamanın tehir edildiği, yine bir çok defa taraf vekillerine vekaletname ibrazı ve taraflara vekil tayin etmek üzere kesin mahiyette olmayan süreler verildiği, benzer şekilde taraflara dosya kapsamındaki evrakı incelemek ve dosya hakkında beyanda bulunmak üzere süreler verildiği, 11/6/1981 tarihinde icra edilmesine karar verilen keşif için masraf yatırılmadığı belirtilerek 23/6/1981 tarihli celsede dava konusu taşınmazların tespitine yapılan itirazın reddedilerek taşınmazların hazine adına tesciline karar verildiği görülmektedir.

56. 15/7/1982 tarihinde temyiz incelemesi için Yargıtaya gönderilen dava dosyası 8/12/1982 tarihinde evrak eksikliği nedeniyle geri çevrilmiş, ilgili hususun ikmalî üzerine temyizen incelenen ilk derece Mahkemesi kararı, Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 29/7/1983 tarih ve E.1983/9133, K.1983/13506 sayılı kararı ile, Mut Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 30/12/1975 tarih ve E.1960/114, K.1975/362 sayılı görevsizlik kararının davanın taraflarına tebliğ edilerek kesinleştirilmediğinden bahisle bozulmuştur.

57. Bozma kararı sonrası Mut Kadastro Mahkemesinin E.1984/19 sırasına kaydı yapılan dosyanın 8/3/1984 tarihli tensip zaptı sonrasında, bozma ilamı doğrultusunda Mut Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kesinleştirilmesi ve tebligat işlemlerinin yapıldığı ve belirtilen hususların ikmal edildiği 27/12/1985 tarihli celsede keşif ara kararı verildiği, belirtilen keşif ara kararının icra edilmemesinin ardından verilen yirmi dört keşif ara kararının da icra edilmediği, ilk keşif ara kararından yaklaşık altı yıl yedi ay sonra 21/7/1992 tarihinde keşfin icra edildiği, ancak yapılan keşifte dava konusu taşınmazların yerinin belirlenemediğinden bahisle yeniden keşif icrası hususunda verilen dört ara kararın da yerine getirilmediği, 23/9/1993 tarihinde dava konusu taşınmazlarda yeniden keşif icra edildiği, ancak yapılan keşifte dinlenen mahalli bilirkişi ve tanık anlatımlarıyla tespit bilirkişilerinin beyanları arasında çelişki bulunduğundan bahisle 4/4/1995 tarihli celsede yeniden keşif ara kararı verildiği, verilen on sekiz keşif ara kararının yerine getirilmemesi akabinde ve 4/4/1995 tarihli celseden yaklaşık üç yıl bir ay sonra 4/5/1998 tarihinde dava konusu taşınmazlarda yeniden keşif yapıldığı, yapılan keşif sonrasında bir kısım komşu taşınmaza ait tespit tutanakları ve dayanak kayıtlarının talep edilmesi akabinde 3/12/1998 tarihli celsede davaya konu taşınmazların sınırında eylemli durumda Göksu ırmağının yer aldığı ve daha önce yapılan keşiflerde jeolog bilirkişi marifetiyle Kıyı Kanununa göre gerekli araştırmanın yapılmadığı belirtilerek yeniden keşif icrasına karar verildiği, verilen on altı adet keşif ara kararının yerine getirilmediği iki yıl dokuz aylık zaman dilimini takiben 14/9/2001 tarihinde keşfin icra edildiği anlaşılmaktadır. Belirtilen hususların yanı sıra, birçok defa dosyanın tetkike alındığı, keşiflerin icra edilmediği süreçlerde taraf vekili mazeretlerinin kabul edildiği ve yapılan keşifler sonucu ibraz edilmeyen bilirkişi raporları akıbetlerinin beklenildiği tespit edilen yargılama neticesinde Mahkemenin 31/2/2002 tarih ve E.1984/19, K.2002/9 sayılı kararıyla dava konusu taşınmazlardan 32 parsel sayılı taşınmaz ile 31 parsel sayılı taşınmazın bilirkişi raporlarında belirtilen iki ayrı bölümünün başvuru murisleri adına, 31 parsel sayılı taşınmazın bakiye kısmının ise hazine adına tesciline karar verilmiştir.

58. İlk derece Mahkemesi kararı 21/2/2002 tarihinde temyiz edilmiş, taraflara tebligat yapılması işlemlerinin tamamlanması akabinde 20/2/2004 tarihinde temyiz incelemesi için

Yargıtay 7. Hukuk Dairesi Başkanlığına gönderilmiştir. Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 30/3/2004 tarih ve E.2004/575, K.2004/1189 sayılı kararı ile, Mut Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararı ile aktarılan E.1960/114 sayılı dosyasında taraf sıfatı bulunan şahısların E.1984/19 sayılı dosya kapsamında da taraf olmaları gerektiğinden bahisle ilk derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

59. Bozma ilamı sonrasında Mut Kadastro Mahkemesinin E.2006/137 sırasına kaydı yapılan davanın 25/4/2006 tarihli tensip zaptı sonrasında 28/3/2012 tarihli celseye kadar toplam otuz iki duruşma yapıldığı ve bozma ilamı nazara alınarak taraf teşkili sağlanmaya çalışıldığı, bu süreçte bir çok defa taraf vekili mazeretlerinin kabul olunduğu ve dosyanın müteaddit defa tetkike alındığı, taraf teşkilinin tamamlanmasının akabinde dosyanın kapsamlı olduğu belirtilerek incelemeye alındığı celse sonrasında, Mahkemenin 28/3/2012 tarih ve E.2006/137, K.2012/171 sayılı kararı ile bir önceki karar doğrultusunda hüküm kurulduğu ve karar temyiz edilmekle 6/11/2013 tarihinde Yargıtay 16. Hukuk Dairesi Başkanlığına gönderilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

60. İlgili yargılama evrakının incelenmesinden, özellikle bir takım yargılama evrakının ilgili kurumlardan kısım kısım talep edildiği, ara karar gereklerinin yerine getirilmediği muhtelif celselerde taraf vekillerinin mazeretlerinin kabulüne dair karar tesisi ile yetinildiği, celse harcı tayini gibi usuli imkanların yargılama makamlarınca kullanılmadığı, bazı usuli işlemlerin ikmalî veya dosya hakkında beyanda bulunmak üzere taraflara ve taraf vekillerine defalarca kesin olmayan mahiyette süreler verilerek başka usuli işlem yapılmadığı anlaşılmaktadır. 3402 sayılı Kanun'da açıkça; ilgililerin başvurusunu beklemeksizin kadastro tutanakları ile uyuşmazlığın çözülmesine etkili olabilecek kayıt ve diğer bilgilerin ilgili dairelerden getirileceği, hâkimin duruşma gününü taraflara resen tebliğ edeceği, kadastro mahkemesinde gelmeyen tarafın yokluğunda duruşma yapılacağı ve taraflardan hiç birinin gelmemesi durumunda dahi dosya işleminden kaldırılmayarak, toplanması mümkün olan delillerin incelenmesi suretiyle uyuşmazlığın karara bağlanacağı, kadastro komisyonlarından gönderilen tutanaklar ile mahalli mahkemelerden devredilen dosyaların içeriğinden malik tespiti yapılamadığı veya dava açan mirasçının dışında başka mirasçıların da bulunduğu anlaşıldığı takdirde, hâkimin resen lüzum gördüğü diğer delilleri toplayarak taşınmaz malın kimin adına tescil edileceğine karar vermekle yükümlü olduğu, taşınmaz malın ölü bir şahsa ait olduğunun anlaşılması ve mirasçılarının da tespit edilememesi durumunda ölü olduğu yazılmak suretiyle o şahsın adına tescil kararı verileceği, kadastro ile ilgili verasete ait uyuşmazlıklar çözümlenebileceği gibi, istek üzerine veraset belgesi de verilebileceği ve 3402 sayılı Kanun gereğince resen yapılması gereken soruşturma ve tebligat işlemleri için zaruri giderlerin, ileride haksız çıkacak taraftan alınmak üzere bütçeye konulan ödenekten karşılanacağı belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 30. maddesi uyarınca, hâkimin resen delil toplama ve davanın esasıyla ilgili karar almak için bunları inceleme yetkisi bulunmaktadır. Ayrıca anılan Kanun'un 32. maddesi hükmüne göre kadastro mahkemesi kararlarının resen taraflara tebliğ edilmesi imkânı vardır. Esasen Devletin tapu kayıtlarının tutulmasındaki sorumluluğunun bir gereği olan bu hükümlerin, kadastro mahkemesinde görülen yargılamalara ilişkin birçok usuli işlemin resen yapılmasını öngörmekle, aynı zamanda yargılamanın mümkün olduğunca kısa bir süre içerisinde gerçekleştirilmesi amacına hizmet ettiği anlaşılmaktadır.

61. Belirtilen hükümlere rağmen, Mahkemece defalarca taraf vekillerine tebligat ve keşif masraflarının ikmalî, davaya dâhil edilmesi gereken şahısların adres tespiti ve yargılama sırasında vefat ettiği anlaşılan tarafların veraset ilamlarının dosyaya ibraz edilmesi hususunda süreler verildiği, verilen yaklaşık altmış keşif ara kararının müracaat yokluğu, mahkemenin keşif ve duruşmalarının yoğun olması ile keşif masrafının ikmal edilmemesi gibi nedenlerle

yerine getirilmediği, Mahkemenin veraset ilamı tanzim yetkisi bulunmasına rağmen vefat eden dava taraflarına ait veraset ilamlarının ibrazı hususunda taraf vekillerine mehil verildiği ve bu uygulamanın davada yer alan taraf sayısı da nazara alındığında yargılamanın uzaması üzerinde baskın bir etkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır.

62. Başvurunun değerlendirilmesi neticesinde, başvuruya konu yargılamanın iki adet taşınmazın malikinin belirlenmesine ilişkin bir uyuşmazlık olduğu, davanın taraflarında yüzü aşkın kişinin bulunduğu, yargılamanın özellikle taşınmazın aynına ilişkin bir ihtilaf olması nedeniyle, keşif ve bilirkişi incelemesi gibi usul işlemlerini gerektirmesine bağlı olarak karmaşık bir niteliğe sahip olduğu, ancak yargılama sürecindeki gecikme periyotları ayrı ayrı değerlendirildiğinde, özellikle büyük bir bölümü Kadastro Mahkemesinde geçen yargılama sürecinde, Kadastro Mahkemesinde tatbiki gereken yargılamayı hızlandırıcı niteliğe sahip özel usul hükümlerine riayet edilmediği ve verilen ara kararların birçoğunda taraflara usul hükümlerine aykırı şekilde süreler verilerek, yapılması gereken işlemlerin müracaat yokluğu ve masraf ikmal edilmemesi gibi nedenlerle yerine getirilmediği, bunun yanı sıra muhtelif defa dosyanın tetkike alındığı anlaşılmaktadır.

63. 3402 sayılı Kanun'da yer alan özel usul hükümleri ile bu Kanunda hüküm bulunmaması durumunda uygulama alanı bulacak olan ve medeni hak ve yükümlülüklerle ilişkin uyuşmazlıkları konu alan yargılama faaliyetleri için geçerli genel usuli hükümler içeren 6100 sayılı Kanun'un 30. maddesi, uyuşmazlıkların makul sürede çözümlenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

64. Özellikle büyük bir bölümü Kadastro Mahkemesinde geçen somut yargılama açısından dava malzemesinin taraflarca hazırlanması ilkesinin geçerli olmadığı nazara alındığında, yargılama makamlarının davayı gerekli süratle yürütme yükümlülüğünün daha dikkatli bir şekilde ele alınması gerekmektedir (B. No: 2012/12, § 58, 17/9/2013; Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Ümmühan Kaplan/Türkiye*, B. No: 24240/07, 20/3/2012, § 22; *Veli Uysal/Türkiye*, B. No: 57407/02, 4/3/2008; *Namlı ve Diğerleri/Türkiye*, B. No: 51963/99, 23/5/2007; *Nalbant/Türkiye*, B. No: 61914/00, 10/8/2006).

65. Yargılama sürecinde başvuru dışındaki tarafların yargılamayı geciktirici yöndeki işlem ve davranışları kural olarak, yargılamanın uzamasında taraf kusuru olarak kabul edilmekte ise de, yargılama makamlarının ilgili usuli imkânları kullanmak suretiyle bu girişimleri engelleme sorumluluğu bulunmaktadır. Bu kapsamda, başvuru vekili de dahil olmak üzere taraf vekillerince muhtelif celselerde mazeret dilekçeleri sunulduğu görülmekle birlikte, yukarıda belirtilen özel usul hükümleri nedeniyle başvuruların tutumunun yargılamanın uzamasına özellikle bir etkisi olduğu tespit edilememiştir.

66. Davada yer alan kişi sayısı ve davanın mahiyeti nedeniyle icrası gereken usul işlemlerinin niteliği başvuruya konu yargılamanın karmaşık olduğunu ortaya koymakla birlikte, davaya bütün olarak bakıldığında söz konusu elli dört yıllık yargılama sürecinde makul olmayan bir gecikmenin olduğu sonucuna varılmıştır.

67. Açıklanan nedenlerle, başvuruların Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanunun 50. Maddesi Yönünden

68. Başvurular, yargılamanın makul sürede sonuçlandırılmaması nedeniyle uğradıkları manevi zararın tazmini için her bir başvuru lehine 40.000,00 TL manevi tazminata hükmedilmesini talep etmişlerdir.

69. Adalet Bakanlığı görüşünde, başvuruçuların tazminat taleplerine ilişkin görüş bildirilmemiştir.

70. 6216 sayılı Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuruçulu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

71. Başvuruçuların tarafı oldukları uyuşmazlığa ilişkin yaklaşık elli dört yıllık yargılama süresi nazara alındığında, başvuruçuların yargılama faaliyetinin uzunluğu sebebiyle ve başvuruçuların yargılamayı murislerinden intikalle takip etmekte oldukları da nazara alınarak, başvuruçuların yalnızca ihlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında, başvuruçulardan Gülseren Gürdal'a 750,00 TL; Musa Ali Yılmaz, Fatma Korkmaz, İlyas Uysal ve Cevriye Alparslan'a ayrı ayrı 1.750,00 TL; Raziye Orçun, Ahmet Ali İsbaha ve Emine Andaç'a ayrı ayrı 1.500,00 TL; Habibe Yalçın, Havva Köse, Ayşe Güler, Enver Köse, Efrayim Köse ve Muhterem Şengül'e ayrı ayrı 500.00 TL; Mehmet İsbaha, Kadir İsbaha, Turgut İsbaha, Havva Serbest, Fatma Demir, Elif Orçun, Mehmet Yalçın, Ahmet Yalçın, İbrahim Yalçın, İlyas Yalçın, Mehmet Ali Yalçın ve Meryem Işık'a ayrı ayrı 1.000,00 TL; Melek Özdil, Dilek Koç, Gülhan Koç, Ganimet Uysal, Cennet Şimşek, Ata Şimşek ve Ali Şimşek'e ayrı ayrı 250,00 TL; Mehmet Koç, İraz Uzun, Havva Yalçın ve Rukiye Koç'a ayrı ayrı 2.000,00 TL; Osman Uysal, Fatma Şengül, İbrahim Şimşek, Fatma İnce, Ümmü Deliktaş, Meryem Yılmaz ve Emine Orçun'a ayrı ayrı 1.250,00 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

72. Başvuruçular tarafından ayrı ayrı yapılan ve dosyadaki belgeler uyarınca tespit edilen 198,35 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvuruçulara ayrı ayrı ödenmesine ve belirtilen başvuruçulara 2.640,00 TL vekâlet ücretinin müştereken ödenmesine karar verilmesi gerekir.

73. Başvuruya konu yargılamanın yaklaşık elli dört yıl sürdüğü ve bu hususun makul sürede yargılanma hakkını ihlal ettiği gözetilerek, anayasal bir hakkın ihlal edildiği açık olan bir yargılama dosyasında, hukuka, adalete ve mahkemeye güven ilkesinin gördüğü zararın devam etmesinin önlenmesi amacıyla, yargılamanın mümkün olan en kısa sürede sonuçlandırılmasını teminen, kararın bir örneğinin ilgili mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Başvuruçulardan Hürüye İsbaha ve Hatice İnce'nin makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiği yönündeki iddialarının "kişi bakımından yetkisizlik" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Başvuruçular Gülseren Gürdal, Raziye Orçun, Fatma İnce, Elif Orçun, Cevriye Alparslan, Mehmet Ali Yalçın, İraz Uzun, Habibe Yalçın, Turgut İsbaha, Meryem Işık, Meryem Yılmaz, Rukiye KOÇ, Gülhan Koç, İlyas Uysal, Ali Şimşek, İlyas Yalçın, Efrayim Köse, Mehmet Koç, Muhterem Şengül, Ümmü Deliktaş, Havva Yalçın, Enver Köse, Havva Köse, Ganimet Uysal, Ahmet Yalçın, Fatma Demir, İbrahim Şimşek, Mehmet İsbaha, Osman Uysal, Dilek Koç, İbrahim Yalçın, Havva Serbest, Ata Şimşek, Ayşe Güler, Melek Özdil,

Cennet Şimşek, Fatma Korkmaz, Fatma Şengül, Musa Ali Yılmaz, Emine Orçun, Kadir Isbaha, Mehmet Yalçın, Emine Andaç ve Ahmet Ali Isbaha'nın makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiği yönündeki iddialarının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

C. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

D. Başvuruculardan Gülseren Gürdal'a 750,00 TL; Musa Ali Yılmaz, Fatma Korkmaz, İlyas Uysal ve Cevriye Alparslan'a ayrı ayrı 1.750,00 TL; Raziye Orçun, Ahmet Ali Isbaha ve Emine Andaç'a ayrı ayrı 1.500,00 TL; Habibe Yalçın, Havva Köse, Ayşe Güler, Enver Köse, Efrayim Köse ve Muhterem Şengül'e ayrı ayrı 500.00 TL; Mehmet Isbaha, Kadir Isbaha, Turgut Isbaha, Havva Serbest, Fatma Demir, Elif Orçun, Mehmet Yalçın, Ahmet Yalçın, İbrahim Yalçın, İlyas Yalçın, Mehmet Ali Yalçın ve Meryem Işık'a ayrı ayrı 1.000,00 TL; Melek Özdil, Dilek Koç, Gülhan Koç, Ganimet Uysal, Cennet Şimşek, Ata Şimşek ve Ali Şimşek'e ayrı ayrı 250,00 TL; Mehmet Koç, İraz Uzun, Havva Yalçın ve Rukiye Koç ayrı ayrı 2.000,00 TL; Osman Uysal, Fatma Şengül, İbrahim Şimşek, Fatma İnce, Ümmü Deliktaş, Meryem Yılmaz ve Emine Orçun'a ayrı ayrı 1.250,00 TL manevi TAZMİNAT ÖDENMESİNE,

E. Başvurucuların tazminata ilişkin diğer taleplerinin REDDİNE,

F. Başvurucular Gülseren Gürdal, Raziye Orçun, Fatma İnce, Elif Orçun, Cevriye Alparslan, Mehmet Ali Yalçın, İraz Uzun, Habibe Yalçın, Turgut Isbaha, Meryem Işık, Meryem Yılmaz, Rukiye KOÇ, Gülhan Koç, İlyas Uysal, Ali Şimşek, İlyas Yalçın, Efrayim Köse, Mehmet Koç, Muhterem Şengül, Ümmü Deliktaş, Havva Yalçın, Enver Köse, Havva Köse, Ganimet Uysal, Ahmet Yalçın, Fatma Demir, İbrahim Şimşek, Mehmet Isbaha, Osman Uysal, Dilek Koç, İbrahim Yalçın, Havva Serbest, Ata Şimşek, Ayşe Güler, Melek Özdil, Cennet Şimşek, Fatma Korkmaz, Fatma Şengül, Musa Ali Yılmaz, Emine Orçun, Kadir Isbaha, Mehmet Yalçın, Emine Andaç, Ahmet Ali Isbaha tarafından ayrı ayrı yapılan 198,35 TL harçtan oluşan yargılama giderinin ayrı ayrı BAŞVURUCULARA ÖDENMESİNE ve belirtilen başvuruculara 2.640,00 TL vekâlet ücretinin müştereken ödenmesine,

G. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucuların Maliye Hazinesine başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,

H. Başvurucular Hürüye Isbaha ve Hatice İnce tarafından yapılan yargılama giderlerinin, belirtilen başvurucular üzerinde bırakılmasına,

İ. Kararın bir örneğinin ilgili mahkemesine gönderilmesine,

5/12/2013 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Serruh KALELİ

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Zühtü ARSLAN